

Indholdsfortegnelse

Lindbjerggaard v/ Alis Skjødt Nielsen.....	side 2
Skovvejen og den nye vej v/ Ejnar Mathiasen.....	side 17
Hald Bageri gennem 75 år v/ Inger Præst.....	side 19
Degnen gav et gok v/ Peter Østergård.....	side 28
Due Stine v/ Gerda Jensen.....	side 30
Formandens beretning v/ Henning Rasmussen.....	side 32
Regnskab.....	side 34

Lindbjerggaard

matr. nr. 5a m. fl.
Af Alis Skjødt Nielsen

Året er 1470

...og byen kaldes **Lindbierw** og gården, som denne historiske beretning handler om, hed dengang **Lindbieriggaard**.

1531

Lindbieriggaard nævnes i et Lavhævdsbrev i Nørhald Herreds bog (En Lavhævd er en ejendomsret, der er stadfæstet ved dom).

På 'Hald Herreds Tinge' var 8 Dannemænd indkaldt som Tingsvidner:
- det var Christen Andersen af True, Knud Bug(g)e, Las Andersen og Peder Andersen af Asferg samt Bude Andersen, Bude Lassen, Villatz Knudsen og Knud Pedersen af Terp(e).

De som hørte Jens Skynders 'loffhøringer' var: Christen Pedersen af Skalmstrup og **Niels Nielsen af Lindbjerggaard**, hvilke kundgjorde at de var i Tvede Præstegaard og hørte ... osv. osv.

(En lovhøring var i vort gamle retssprog en mand, der af Retten var udmeldt til, på Tinge, at give vidnesbyrd om en andetsteds foregået Retshandling, her altså om en Lavhævd taget i Tvede Præstegård).

Dette Lavhævdokument, der endnu i 1661 var at finde i Tvede Præstegård, fortæller os da, hvorledes en beskeden mand, Jens Skynder i Lindegårde, i året 1531 gjorde lavhævd på en del jord til Tvede præstegård.

Således det første dokument, som nævner Lindbjerggaards eksistens.

Frem til 1597 er navnene på by og gård som ovenstående, ifølge oplysninger i TRAP Danmark.

Den 29. august 1646

-er der skrevet om en drabssag i forbindelse med Lindbjerggaard.

Dette står således nævnt i Københavns Kancelli's Brevbøger:

*"Anders Christensen ved **Lindbjerggaard i Jylland**, havde slået efter Jørgen Thommesen med et spyd og mod sin vilje truffet ham i hovedet, hvoraf han efter nogen tid døde. Anders Christensen fik oprejsning til igen at procedere sagen, dog at han i egen person med*

det første skal forfølge og påtale den”.

Udt. i JR, 10, 412. Incl. 17. juli.

1658

(Ifølge TRAP Danmark) står der:

”Lindebjærggaard var fordum en Adelsgård, der af Kongen blev solgt eller udlagt i betaling til fru Øllegård Gyldenstjerne, enke efter oberst og blå ridder Christian Friis til Lyngbygaard, hvis bror oberst Hans Friis til Clausholm i 1658 købte halvparten af gården af hende.

Skøde af 26. juni 1658: (se side 5 her i bladet)

Hans Friis købte halvdelen af Lindbjerggaard (G 263 - 462)

Fru Øllegård Gyldenstjerne havde altså på et tidspunkt modtaget Lindbjerggaard som betaling fra Kongen, Frederik III.

Hun var Lensherre på Mariager Klosters Len i godt et halvt års tid efter hun var blevet enke.

Øllegaard Gyldenstjernens far var Axel Gyldenstjerne til Lyngbygaard og hendes mor var Karin Gyldenstjerne, som stammede fra en ældgammel svensk adelsslægt. Øllegaard var deres eneste barn og den sidste her i landet af denne slægtslinje.

1660

Man véd at Støffringgaard (Støvringgaard) havde en ødegård i Lindbjerg, nemlig Lindbjerggaard.

Morten Thommesen var fæster på Lindbjerggaard under Baron Fuien, som havde købt noget arvegods fra Støvringgaard, det var Lindbjerggaard.

Gården var på 20 tdr. hartkorn med skov til 100 svins olden, under Gudumlund. I gamle dage drev bonden sine svin på 'olden', dvs. ud i skoven for at æde agern og bog. Skovens værdi for ejeren bestod næsten udelukkende af dens evne til at sætte store mængder olden.

Så en skov med 2500 store og mellemstore ege- og bøgetræer, gav olden til 100 svin og havde en foderværdi på 500,- Rigsdaler.

Hartkorn er et udtryk for skatteværdien af jord, idet skatter blev beregnet i tønder hartkorn efter jordens bonitet (kvalitet).

Syd for Linde Møllebæk findes gårdstedet af ”Lindebjærggaard.”

1677

Enken efter Morten Thommesen, overtog Lindbjerggaard. Hvor mange

år hun havde gården vides ikke, men efterfølgende henligger den som ødegård indtil 1688, hvor den bliver købt af sønnen Lave Mortensen – men gården hører stadig under Støvringgaard.

Ifølge overleveringen var Lave Mortensen ridefoged på Støvringgaard. Han gjorde hvad der passede ham og lod Lindbjerggaard blive flyttet fra dens oprindelige beliggenhed ved bækken, til toppen af skrænten mod Lindbjerg.

Han var ikke nogen rar mand og folk var bange for ham.

På Nørhald Egns-Arkiv findes bla. et ringbind med ”Småpluk om Lindbjerg” skrevet af Hemming Mortensen, en forhenværende lærer i Lindbjerg og uden tilknytning til omtalte Lave Mortensen.

Her fortælles også, at Lave Mortensen blev aldeles forhindret i at ligge roligt i sin grav og man mener, at årsagen måtte være den, at han lod Lindbjerggaard flytte fra sin oprindelige beliggenhed til toppen af skrænten.

Hvis der var nattevandrere, der skød genvej over Lindbjerggaards hede, kunne de risikere at få et uhyggeligt og tyst følgeskab af Lave Mortensen, som ofte færdedes på det stykke vej, som forbandt det gamle gårdsted med det nye. Han viste sig helst i Lindbjerggaard og dens nærmeste omgivelser. Flere beretninger om hans gengangeri, findes så sent som i begyndelsen af 1900-tallet.

1688

Der ser man i matriklen for Lindbjerg, at Lave Mortensen var fæster på Lindbjerggaard og at Morten Thommesen var hans forgænger.

I en kirkebogsekstrakt for Harridslev og Albæk sogne (1689-1725) kan man læse, at Lave Mortensen døde i 1703, 55 år gammel, og at hans kone nr. to, Anne Gregersdatter overlevede ham og giftede sig med gårdens næste fæster, Christen Sørensen.

Anne Gregersdatter dør imidlertid kort efter giftemålet og enke- manden Christen Sørensen, som var født 1678 i Tjærby gifter sig med Ane Pedersdatter, også fra Tjærby, født 1682.

Vielsen finder sted 13. juni 1706 og efterfølgende får de fem børn.

Ane 1707 men dør 1 md. gl., Peder 1708, Søren 1711, Inger 1712 og Ane i 1713.

Christen Sørensen dør 26. maj 1715 kun 37 år og Ane Pedersdatter står nu alene med fem mindreårige børn. Hun arbejder videre på gården, indtil hun i 1720 må sælge den.

1658

E. Allegaard Esuilderoffierne, III.

Jens Christen Christen lie Annybryngard, Christen
 og Jernmed for alle Wittmeligt Wiser, at Juffin
 Pall lie omi Annyen Gudene, Gudij, og Wilt: Mand
 Jans Christ, Lie Cant Salmb, Konge Maest, og
 Linge Mand, Offens tilfse Konge Afsen, og Linge Mand
 om Lie dem Juffin gort, at Linge Bryngard, som
 Christen Annyer xax bor, Lyngard; Jylland; i
 Lie Juffin Mand, og mig aff Konge Maest i Salling,
 og Konge, og Juffin som omi Annyen Gudene, Jans
 Anny Juffin gort mig god aflyst, Na Jys alle
 Mand, Juffin gort mig god og Konge Maest i Salling
 Jys Juffin gort mig omi Anny gort, og Wilt at
 Wilt, omi Gud best best, og Juffin Jys gort
 omi Anny Juffin, mig Konge Maest, og alle omi
 Lie Juffin, Na det Lie Christen gort, og Jans.
 Annyer, og mig Juffin Annyer, Lie Mand.
 omi Gud, og omi Gud i alle omi, Jys
 Annyer, Juffin Jys Annyer omi Lie omi
 omi omi Jys Juffin Annyer, og Konge Maest
 og Konge Maest omi omi Lie Anny Gudene, Gudij og
 Wilt: Mand Juffin Juffin Lie Anny Gudene, Konge Maest
 og Konge Maest Offens Annyer Juffin, og
 Gudij og Wilt: Mand, og Juffin Lie Lie Anny Gudene
 Konge Maest og Konge Maest, Offens Annyer
 Juffin Juffin, mig mig Lie Wittmeligt at Konge Maest
 og omi Juffin, Lie omi Lie Konge Maest, den 26 Jys

Anno 1658

E. Allegaard & for Christen
 Jys Esuilderoffierne Linge

1720

Peder Pedersen køber gården og han gifter sig med sælgeren, enken Ane Pedersdatter, og får hendes 5 børn 'med i købet'. På det tidspunkt hører Lindbjerggaard stadig under Støvringgaard.

Et par år senere går ovennævnte Peder Pedersen i kompagniskab med en Christen Pedersen, og de to driver sammen Lindbjerggaard i 11 år.

1753

En dreng ved navn **Anders Pedersen** bliver født i Lindbjerg. (Anders' forældre er, Peder Christensen Smed *1692 i Lindbjerg og Maren Andersdatter *1716 i Harridslev. Anders' farfar var Christen Pedersen Smed ca. *1644 i Lindbjerg.)

1783

Anders Pedersen, som blev født i 1753 er nu blevet 30 år og har giftet sig i Harridslev kirke med **Dorthe Jensdatter** *1755 i Lindbjerg.

Dorthe Jensdatter har to døtre, Dorthea på 6 og Anna på 3 fra første ægteskab.

(Dorthes forældre er, Jens Pedersen ca. *1725 og Ane Poulsdatter ca. *1730, begge født i Lindbjerg.)

1784

Anders Pedersen og Dorthe bliver fæstebønder på Lindbjerggaard.

Iflg. Kirkebøger, Skøde- og Panteprotokoller, Skifteprotokoller, Folketællinger fra 1787, 1801, 1834, 1840, 1845, 1850, 1855, 1860 og frem til 1912 er det med sikkerhed den samme slægt, som har været bosiddende på gården i over 125 år!

FT 1787

I Danmarks allerførste folketælling, kan der læses, at Anders Pedersen *1753 i Lindbjerg og hans hustru Dorthe Jensdatter *1755, den 6.

december 1784 blev fæstebønder på Lindbjerggaard.

Dorthe har døtrene Dorthea 10 og Anna 7, men sammen med Anders Pedersen får hun Maren i 1784, Peder i 1787 og Jens i 1789.

Lindbjerggaard er en stor gård med en far og mor og fem børn samt syv tjenestefolk i alderen fra 31 til 11 år. Tjenestefolkene er: Jens Christensen 31, Kirsten Sørensdatter 22, Niels Jensen 21, Ane Christensdatter 19, Peder Jørgensen 15, Inger Jensdatter og Anders Rasmussen 11.

Lindbjerggaard har i rigtig mange år været en fæstegård – men ved 'Stavnsbåndets' afvikling som led i Landboreformerne af 20. juni 1788, blev det muligt for fæstebønder at blive selvejere.

Tidspunktet var gunstigt og muligheden bød sig, så den...

23. juni 1799 køber Anders Pedersen Lindbjerggaard og bliver gårdejer i en alder af 46 år.

FT 1801

Anders Pedersens sønner, Peder Andersen er nu 12 år og Jens Andersen 10 år. Staben af tjenestefolk er reduceret til tre: Anders Christensen 32, Iver Pedersen 21 og Jens Christensen 15. Sønnerne Peder 12 år og Jens 10 år og deres efterslægt, kan vi nu følge helt frem til vor tid.

27. september 1811

Anders Pedersen har ejet og drevet gården i 10 år. Han er 56 år og har besluttet sig for at overdrage gården til sin yngste søn Jens Andersen 22 år. Jens er ung og har modet til at overtage gården.

8. juni 1820

Jens Andersen har for fire år siden giftet sig med Ane Christensdatter. De overtog Lindbjerggaard efter Jens' far og sælger nu halvdelen af gården til Jens' to år ældre bror, Peder Andersen, som er 33 år. Salget af gården kan læses i Skøde- og Panteprotokol B 52 A / SP 3 + SP 5.

8. juni 1820 blev Lindbjerggaard således til en tvillinggård.

Vi skal herefter følge livet på Lindbjerggaard matr. 5a – den halvdel af gården, hvor mine rødder er at finde, 100 år senere.

FT 1834

Jens Andersen er nu 45 år og hans hustru Ane Christensdatter er 57. Deres børn er halv voksne, Dorthe Jensdatter, *21. marts 1816 er 18 år, Anders Jensen 16 og Kirsten Jensdatter, * 24. april 1820 er 14 år. Derudover er der en ugift tjenestekarl, Anders Jensen Møller på 34.

FT 1840

Jens Andersen er 51 år og i mellemtiden blevet enkemand. Han og de voksne børn, Dorthe Jensdatter 24, Anders Jensen 22 og Kirsten Jensdatter 20, hjælpes ad med arbejdet på gården og der er kun behov for at have én tjenestekarl, en ung mand på 17 år. Folketællingskommisær var Anders Juncher fra Linde.

FT 1845

Jens Andersen er nu 56 år. Sønnen Anders Jensen på 27 og datteren Kirsten Jensdatter på 25 bor stadig hjemme og hjælper til på gården,

men den ældste, Dorthe Jensdatter på 29 bor ikke hjemme mere. Der er også to tjenestefolk boende på gården; Else Christensdatter på 22 fra Albæk sogn og Just Christian Kynde 17 år fra Randers. Folketællingskommisær var Anders Juncher fra Linde.

30. december 1848

- sælger 60-årige Jens Andersen efter 38 år, gården matr. nr. 5a til sin ugifte søn Anders Jensen 31 år. Købesummen bliver fastsat til 1.100,- kr. og at Jens Andersen skal bo på aftægt hos sønnen. Iflg. Skøde- og Panteprotokol B 52 A / SP 15 side 52 bliver ejerskiftet tinglyst 11. januar 1849.

FT 1850

Jens Andersen er på aftægt og bor hos sønnen Anders Jensen 32 år som stadig er ugift. Jens Andersens datter Kirsten Jensdatter er 30 år, og ugift men arbejder hjemme på Lindbjerggaard. To tjenestefolk er på gården; Ane Marie Rasmusdatter på 21, ugift fra Linde sogn og Jens Christian Jensen 16 år og ugift. Derudover en lille pige, Ane Rasmusdatter på 7 år, der beskrives som husfaderens "søsterdatter". Kirsten Jensdatter har altså en lille pige på 7 år, som er født uden for ægteskab. Folketællingskommisær var Anders Juncher fra Linde.

FT 1855

Anders Jensen har rundet de 37 år og er i mellemtiden blevet gift med Kjersten Larsdatter 28 år fra Linde sogn og de har fået to børn, Ane 3 år og Jens 1 år. Gamle Jens Andersen er på aftægt og han er 66 år. Der er fire tjenestefolk på gården; Ane Nielsdatter 28 år fra Gassum sogn, Mandrup Pedersen 27 år fra Linde sogn, Eva Sørensen 14 år fra Harridslev sogn og Jens Christian Jensen 13 år Høm sogn.

FT 1860

Anders Jensen er 42 og Kjersten Larsdatter 33. De har nu tre børn, Ane 7, Dorthe 4 og Jensine 1 år. – Senere, 25. sep. 1862, får de sønnen Lars. Gamle Jens Andersen bor stadig hos familien på gården og er næsten 70 år. Der arbejder fire tjenestefolk på gården, Peder Christensen 39 år ugift fra Lem sogn, Annemarie Andersdatter 33 år ugift fra Kærby sogn, Jens Christian Madsen 18 år ugift fra Sem sogn

og Nicoline Madsdatter 14 år ugift fra Sem sogn.

19. februar 1881

- dør gårdejer Anders Jensen 63 år, og Lindbjerggaard videreføres af enken Kjersten Larsdatter, 54 år, sammen med hendes 19-årige søn Lars, som medhjælper.

4. august 1883

- bliver den 21-årige søn Lars Andersen gift i Tvede kirke med Inger Andersen fra Hjørnekær Mølle, hun er født 14. august 1860 i Tvede sogn og altså 23 år. Hjørnekær Mølle lå ved mølledammen bag ved kirken i nordøstlig retning. I dag er der intet tilbage af møllen, men mølledammen og den gamle vej er endnu synlig.

Hjørnekær Mølle og dens placering har jeg fået fortalt af hustruen til den forhenværende præst i Linde og Tvede sogne, Grethe Bågå, dels læst om på Nørhals Egns-Arkiv.

14. juni 1884

"Sælger, skøder og aldeles overdrager enken efter Anders Jensen, Kjersten Larsdatter til sin svigersøn, smed Søren Christian Andersen Kondrup af Hald, den mig efter adkomst, tinglæst samtidig hermed tilhørende halvdel af englodden, matr.nr. 36 Hestehaven, Albæk sogn. Og da køberen, min svigersøn Søren Christian Andersen Kondrup har fyldestgjort mig for værdien, der ansættes til 800,- kr. så skal det solgte herefter tilhøre ham som hans lovlige ejendom og med de samme rettigheder og byrder, hvormed jeg hidtil selv har ejet det og i øvrigt imod enhver retmæssig påtale".

Skøde- og Panteprotokol B 52 A / SP 43 side 884

Kjersten Larsdatter har altså frasolgt nogle tdr. land eng i Albæk, givetvis for at få likvid kapital.

18. juni 1889

- dør Kjersten Larsdatter og herefter overgår boet og gården til Lars som sammen med hustruen Inger har tre børn:

Kirsten Andersen Gaardsmand 5 år, Ane Andersen Gaardsmand 2 år og Andersine Andersen Gaardsmand 1 år.

24. juni 1890 tinglyses ejerskiftet iflg. Skøde- og Panteprotokollen, B 52 A / SP 50 side 484.

Tre år senere:

”År 1892 den 7. juni anmeldte tjenestekarl Christian Gregersen af Randers, at gårdejer af Lindbjerggaard, Lars Andersen Gaardsmand, 28 år, den 4. ds. er afgået ved døden efterladende som arvinger foruden enken Inger Andersen også 4 umyndige fællesbørn med hvilke hun ønsker at forblive hensiddende i uskiftet bo”
– står der i Skifteprotokol for Retskreds Nørhald, Støvring og Galten herreder B 52 A – 5157 – 61/1892/93 – side 297.

Samme bog side 311 står der:

”År 1892, 25. juli bemærkedes, at der for de 4 umyndige fællesbørns vedkommende meddeles enken Inger Andersen af Lindbjerggaard, tilladelse til at forblive hensiddende i uskiftet bo efter sin, den 4. juni 1892 afdøde ægtefælle, gårdejer Lars Andersen Gaardsmand af Lindbjerggaard i henhold til, et af enken derom indgivet andragende med 1 bilag som indlemmer pålydende.”

FT 1901

Her kan læses at Inger Andersen nu er 41 år og børnene er stadig hjemme hos hende. Kirsten 16, Ane 13, Andersine 12 og Anders 11 år. Yderligere er der en bestyrer, Laust Kristian Laursen, 27 år, fra Højslev sogn i Viborg Amt, endvidere en karl, Peder Jensen, 24 år, fra Skrødstrup i Hem sogn.

5. december 1907

Der er noteret i Skøde- og Panteprotokol B 52 A / SP 77 side 2099: Skifteudskrift som adkomst for Lars Andersens enke, Inger Andersen, som stadig sidder i uskiftet bo på Lindbjerggaard.

27. juni 1912

Enken Inger Andersen, sælger Lindbjerggaard til sin søn, ungkarl Anders Andersen Gaardsmand *4. marts 1890 – 22 år.
Købesummen er fastsat til 27.200,- kr.

I Skøde- og Panteprotokol B 52 A / SP 83 - side 253 står der videre:

”I købet medfølger hele min besætning, avls-, gårds- og mejeriredskaber samt hele mit indbo og øvrige løsøre af hvad navn kan nævnes og endelig min andel i Andelsmejeriet i Støvring, i Andelsbryggeriet i Lindbjerg, i Forsamlingsbygningen sammesteds og i

Hesteavlforeningen 'Jylland' samt i Andelssvineslagteriet i Strømmen og endelig min andel i byens fællesejendomme”.

Endvidere er der i 'Retskreds for Nørhald-Støvring-Galten herreder' i 'Protokol over Væрге og Kuratorbeskikkelser 1900 -1930 – B 52 A / 5165, set nedenstående:

Beskikkelsesdato: 27. juni 1912

De umyndiges og mindreåriges navne: Anders Andersen Gaardsmand af Lindbjerggaard

Alder: født 4. marts 1890 i Lindbjerg, Harridslev sogn

Værges eller Kurators navn: Gårdejer Peder Pedersen Kok af Lindbjerg – Kurator.

(en kurator, er en person som Skifteretten udpeger til at forvalte eller varetage behandlingen af et dødsbo for umyndige personer – i dette tilfælde er arvingen, Anders Andersen Gaardsmand, 22 år, og myndighedsalderen var på dette tidspunkt, 25 år).

26. november 1914

Noteret i Skøde- og Panteprotokollen B 52 A / SP 85 - side 1520:

”Som sælger er Anders Andersen Gaardsmand, Lindbjerggaard til gårdejer Anders Espensen Andersen af Jennum og gårdejer Jens Thomsen af Linde.

Overtagelsen sker straks og købesummen udgør 41.600,- kr. Underskriften har fundet sted den 12. november 1914, kl. 1330 eftermiddag.”

Det kan i øvrigt kort fortælles om Anders Espensen Andersen, at han bliver gift kort før jul i 1899 i Hem kirke med Elline Thorsen Nielsen og umiddelbart efter, køber de en gård ved Lem, mellem Mejlbj og Randers. Her bliver født to børn medens de har gården, som de igen sælger 24. april 1902.

Næsten samtidig i 1902 underskrives skødet på en gård i Asferg – 'Kollerupgaard'.

Her får familien yderligere to børn og de har gården i fem år, indtil 25. juni 1907.

Kort tid efter i 1907 underskriver Anders Espensen Andersen skødet på en gård i Jennum – 'Bisagergård' – den er på 90 tdr. land. Senere

*køber han mere jord så den bliver på 130 tdr. land i alt.
På gården i Jennum får de endnu to børn og familien bor der i mange år. Den 26. november 1914 køber Anders Espensen Andersen Lindbjerggaard matr.nr. 5a – og ejer den i godt og vel 9 måneder, hvorefter han sælger den til sin søster Ane Elisabeth og svoger Marius Nielsen – min farfar og farmor).*

14. august 1915

Anders Espensen Andersen af Jennum og Jens Thomsen af Linde, sælger gården **Lindbjerggaard til Marius Nielsen og Ane Elisabeth Andersen**, hans søster og svoger.

Iflg. Skøde- og Panteprotokol B 52 A / SP 86 side 1075 er købesummen aftalt til 36.500,- kr. og med en udbetaling på 9.700,- kr. er restkøbesummen på 26.800,- kr.

Samme dag Marius Nielsen og Ane Elisabeth underskriver skødet på Lindbjerggaard, underskrives også salget på deres fælles ejendom på Stouby mark.

Iflg. samme Skøde- og Panteprotokol var salgssummen for ejendommen i Stouby, 10.000,- kr.

Derfor har Marius Nielsen kunnet give 9.700,- kr. i udbetaling på Lindbjerggaard.

Marius Nielsen og Ane Elisabeth havde fået mange børn, medens de boede på Stouby mark, men mange af dem døde i en tidlig alder:

Kristine Marie Nielsen * 3. januar 1892 † 3. januar 1892 = 1 dag

Mette Marie Nielsen * 22. juni 1895 † 12. juni 1898 = 3 år

Espen Nielsen * 7. januar 1898 † 8. marts 1898 = 2 måneder

Espen Nielsen 9. juni 1899 † 25. november 1918 = 19½ år

Kristine Marie Nielsen 28. oktober 1901 † 11. maj 1990

Mette Marie Nielsen 25. februar 1903 † 30. januar 1978

Anne Nielsen 25. maj 1904 † 6. januar 1985

Nielsine Nielsen 6. september 1905 † 21. november 1918 = 13 år

Magnus Nielsen 11. januar 1909 † 11. januar 1909 = 1 dag

Kristen Skjødt Nielsen 5. juni 1910 † 16. november 1984

Magnus Nielsen 26. august 1911 † 26. oktober 1989

Martha Nielsen 31. juli 1913 † 28. november 1918 = 5 år 4 mdr.

I alt fødes 12 børn og 7 af dem, når ikke at blive 20 år!

Det må have været frygteligt som forældre at opleve det ene barn efter det andet dør efter ganske kort levetid og allersværest må det have været i 1918 da 'Den spanske syge' hærgede Danmark og Europa.

I løbet af én uge døde der tre! børn:

Espen 19½ år - Nielsine 13 år 2 mdr. - Martha 5 år 4 mdr.

Det må have været ganske forfærdeligt og helt ubærligt at begrave tre børn i samme grav! De tre børn og forældrenes gravsten er bevaret for eftertiden og står stadig på Harridslev Kirkegård næsten side om side.

1936

Fra Lindbjerggaard som er på 70 tdr. land, frasælges et jordlod, matr.nr. 5s på 20 tdr. land til Kristen Skjødt Nielsen, ældste søn af Marius Nielsen og Ane Elisabeth.

Skjødt Nielsen og hustruen Elna f. Sørensen bygger gården "Vestervang" på matr.nr. 5t – dvs. 5t = 1 tdr. land, som er købt af Drachmann for at Skjødt og Elnas gård kunne blive bygget lige ved vejen. Drachmann var ejeren af den anden halvdel af Lindbjerggaard, matr. 5b.

Skjødt og Elna får sammen 10 børn – de første fire børn er født på Lindbjerggaard mens Skjødt og Elna var forpagtere på gården – de sidste seks er født på Vestervang. Her nævnes flokken i rækkefølge: Søren *1927, Immanuel *1934, Ruth *1935, Anders *1936, Harry *1938, Anna Elisabeth *1940, Thorkild *1943, Marius *1945, Ninna *1946 og Alis *1952.

14. februar 1939

Marius Nielsen sælger Lindbjerggaard til sin yngste søn Magnus Nielsen.

Skødet bliver lyst 14. feb. 1939 og købesummen aftales til kr. 35.700,- og et ejerpantebrev på kr. 12.300,-

Syv måneder senere, 17. september 1939, dør Ane Elisabeth Andersen – Magnus og Skjødts mor.

Gamle Marius Nielsen er på aftægt og bor på Lindbjerggaard sammen med sønnen Magnus Nielsen.

Efter Ane Elisabeths død, var der nogle husbestyrerinder og Magnus bliver så glad for den sidst ankomne, Esther Andersen, at de gifter sig

den 9. april 1947. Magnus og Esther har 4 sønner, Kurt *1944, Bent *1948, Espen *1950 og Ernst *1951.

Gamle Marius Nielsen dør i en høj alder af 83 år, den 24. februar 1952, 13 år efter hustruen Ane Elisabeth Andersens død.

Året efter får Magnus og Esther deres femte og sidste barn, en datter, som bliver født 7. maj 1953 og bliver døbt Inger Marie.

- Et gammelt sagn fortæller i øvrigt, at Lindbjerggaard i fordums dage var en adelsgård omgivet af voldgrave. På det sted ved bækken, hvor man mener at gården havde sin beliggenhed, kan der nu og da ved pløjning stadig findes munkesten. Lavningen ved voldstedet blev kaldt 'Tyskernes Sig' fordi de kejserlige tropper løb storm mod Lindbjerggaard, men blev slået tilbage. Nogen fæstning kan man næppe forestille sig, men gården har været med 'vold og grav'.

- Dé, hvor bækken løber under vejen, har der i vore dage været et friluftsbadebassin som Lindbjergs ungdom samledes ved og badede i om sommeren. Badebassinet tiltrak ikke kun Lindbjergs ungdom, men unge fra hele omegnen og man fik megen tid til at gå med en frisk og kold dukkert. Og mon ikke, der også har været lidt konkurrence blandt de unge mænd om, hvem der turde mest, for at imponere de mange kvindelige badende?!

23. april 1974 – Lindbjerggaard nedbrænder til grunden . . .

...fortsættelse følger i årsskrift 2013

Kildehenvisning:

* = Født

Kirkebøger = KB

Folketællinger = FT

Skøde- og Panteprotokoller = SP

Godsarkiver = G

Skifteprotokoller = S

Kort- og Matrikelstyrelsen = KMS

Vort Sogns Historie = VSH

TRAP Danmark

Landsarkivet i Viborg

Ivan Skjødts Kondrup, Spentrup

Nørhald Egns-Arkiv

Randers Bibliotek

Randers Dagblad sept. 1915

Randers Dagblad april 1974

Andre pålidelige kilder

Wikipedia og www.gavik.net

Skovvejen og den nye vej.

Fortalt af Ejnar Mathiasen

Fra tidernes morgen gik forbindelsesvejen mellem Tvede og Linde gennem Lindbjergskoven, en bakket og snoet grusvej, som kunne være vanskelig fremkommelig især om vinteren, men al trafik skulle jo den vej.

I 1950'erne da de fleste biveje og sogneveje blev asfalteret fik Skovvejen lov til at blive liggende, kun de største huller fik en klat grus. Nu var der den hale ved sagen, at vejen lå og stadig ligger i Lindbjerg, Harridslev-Albæk kommune og de havde ikke så stor interesse i vejen, som Tvede-Linde kommune.

Så kom kommunesammenlægningen i 1970 og så skete der pludselig noget, nu var der jo flere til at betale. Der blev også diskuteret, om Skovvejen skulle udvides og rettes ud.

Beslutningen blev, at man hellere ville anlægge en hel ny vej, som skulle gå direkte fra Tvede, hen over "Gyngemosen" og ramme Lindegårdsvej.

Alt dette blev vedtaget af det nye Nørhald byråd.

Der var selvfølgelig skeptikere der tvivlede på, om jordbunden kunne blive stabil nok, den bestod jo af tørvegrave og mosejord det meste af vejen.

Men projektet blev påbegyndt i løbet af 1971, det blev dog stoppet den 21. november, da der kom et mægtigt lag sne, som vi 'halvgamle' stadig kan huske.

Vejen blev færdigbygget og åbnet i 1972, så her i 2012 er den 40 år og den har holdt godt til en masse daglig trafik.

Den gamle Skovvej ligger der stadig og er mest til en spadseretur eller motionsløb. Naturen gennem Lindbjergskoven er jo dejlig.

"Gyngemosen" set fra Lindbjerg Skovvej mod Tvede.

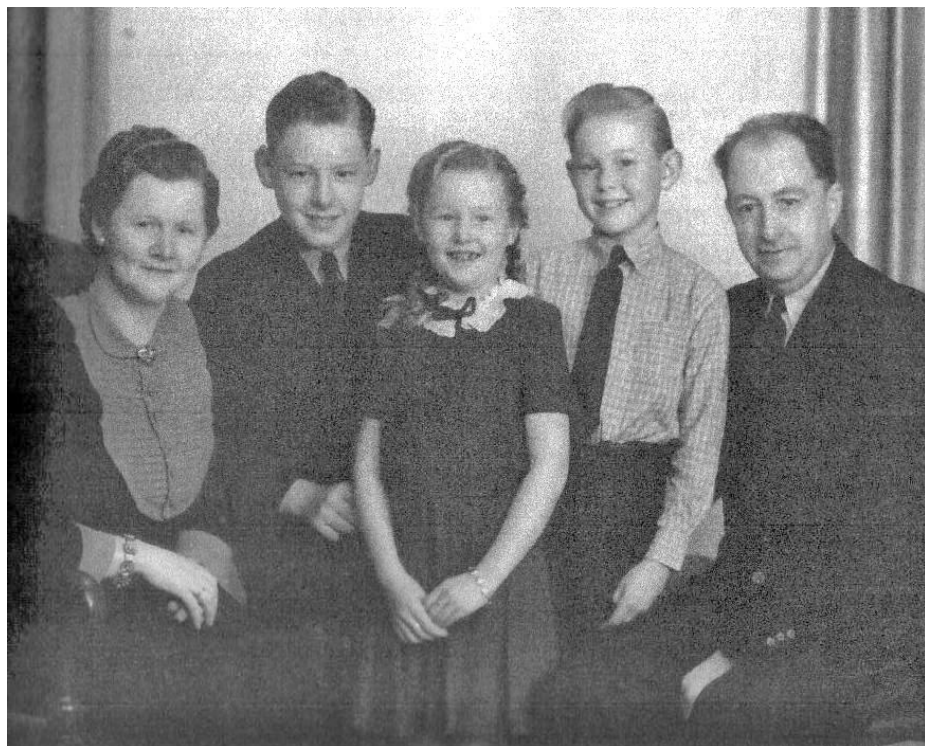
Hald Bageri gennem 75 år Fortalt af Inger Præst

Hald Bageri beliggende i Hald 12 km. nord for Randers, er oprindeligt et gammelt landbageri, som formodentlig blev drevet i forbindelse med Hald Mølle, møllerne havde fra gammel tid et bageri, hvor bønderne leverede korn, som blev byttet med brød. Det gamle bageri blev i slutningen af attenhundredetallet lagt øde ved en stor brand, sammen med to gårde og elleve huse. Efter branden blev der lavet bageri i forbindelse med købmandsforretningen, som var opført i midten af byen, og forholdsvis ny dengang.

Købstadsprivilegierne var for nylig blevet ophævet - indtil 1862 skulle al handel foregå i købstæderne, hvor bønderne kom ind med deres varer, som de afsatte i købmandsgårdene og på torvene, og tog nødvendige ting med hjem. Men da næringsloven pr. 1 januar 1862 tillod enhver "fri næring i by og på land" betød det, at der kom - først købmandsbutikker og senere brugsforeninger på landet. Efter krigen 1864 kom der gang i udviklingen i Danmark, specielt da jernbanerne og andelsbevægelsen kom til.

Hald Bageri blev i foråret 1931 udskilt fra matr. nr. 57b, og solgt af købmand P. Larsen til bagermester Aage Henrik Dreyer, og købmandsforretningen blev samtidig solgt til købmand Jens Birkemose. Men allerede 1. maj 1933 bliver bageriet handlet igen, her kommer vores familie ind i billedet.

Min svigerfar Carl Martin Pedersen Præst født i 1909, opvoksede på en gård i Albøge, og gik i skole her og i Hyllested. Han var landbrugsmedhjælper hjemme indtil 1926, men på det tidspunkt havde hans far købt Vivild bageri, hvor han kom i lære. Han var udlært i 1930 og arbejdede som bagersvend i Grenå, Århus og Randers. Han blev gift med Clara Margrethe Pedersen, født 1908, datter af skræddermester Søren Peter Pedersen, Voldum, hvor hun gik i skole, og blev herefter uddannet i husgerning og senere som telefonistinde på centralen i Vivild, hvor hun var i 4 år, indtil hun blev gift med Carl 22. juni 1933.

Familiebillede ca. 1950.

Min svigerfar havde overtaget "Hald Bageri" den 1. maj efter bagermester Dreyer for kr. 17.750, men da han endnu ikke var gift, havde han sin søster Grethe med til at hjælpe sig. Hun arbejdede hjemme i bageriet i Vivild, og var godt kendt med livet i et bageri. Man flyttede jo ikke sammen før man var gift, og min svigermor skulle også, efter den tids skik, have lagt sidste hånd på brudeudstyret inden hun stiftede hjem. Lidt malurt blev dog drysset i bægeret nogle dage før brylluppet, da Claras lillesøster Astrid var hos købmanden i Voldum, og han sagde: "Det er vel nok synd for Clara, at Carl har købt sådan et dårligt bageri i Hald". Dårligt eller ej, de var unge og havde mod og kræfter til at tage livtag med udfordringerne. Der kom tre børn i ægteskabet, Leif 12/2 1935, Ove 30/5 1938 og Ingrid 5/4 1941. Virksomheden som de startede med, bestod af bageriet i halvdelen af

et hus i forbindelse med købmandsbygningerne, og skråt overfor ud til Haldvej et hus på ca.90 m² som indeholdt beboelse og butik. Altså skulle alt brød til butikken transporteres mellem de to bygninger. I forbindelse med bageriet var der lager i tre etager, øverst træ til brænde, mellemste råvarer til bageriet og nederst kul til at fyre dampkedlen med.

I 1937/38 mageskiftede købmanden og bageren matriklerne, købmanden fik hele bygningen med bageriet, og bageren fik nogle lagerbygninger som blev revet ned, og der blev opført et nyt moderne bageri. "Maskinfabrikken Strømmen", Randers - leverede udover nye maskiner til produktionen, også en muret vandværksovn med udtræks herd, d.v.s. en stor bradepande 2,40x1,65 meter som på to hjul trækkes ud i bageriet. Der kan være 128 rugbrød, og når de var sat på herden, fik de et tryk af et stempel hvorpå der stod HALD, og et andet med angivelse af vægt - bagetid tre timer, og der blev bagt en ovnfuld 5 dage om ugen. Oven over var der en ovn med fast herd, hvor brødene blev sat ind og trukket ud med en lang stage, og igen herover en fire pladers ovn til marengs, som ikke blev så varm som de to andre, samt en chokoladeovn. Der går lige så mange mursten i sådan en ovn, som der er i et enfamiliehus, og den kostede kr. 7.900,-. De som byggede ovnen skulle i byggeperioden have kost hos bagermesteren. Det var nærliggende at Hald Bageri p.g.a. sin centrale beliggenhed til Randers, blev brugt som model for "Strømmen", de fabrikerede næsten alt inventar til bagerierne i Danmark, og havde en anselig eksport.

Anden verdenskrig, var også for bageriet et specielt kapitel, med varemangel, rationering og restriktioner. Samtidig med at tyskerne indtog Hald Forsamlingshus, hentede de min svigermors fritstående grubekedel, som de tog med sig i 1945, den brugte de bl.a. til at koge suppe i. Bageriet havde pligt til at sælge brød til "de fremmede", og det var en fast aftale, at hver dag kl. 14.00 kunne tyskerne komme for at gøre deres indkøb. Det var byens borgere også indforstået med. Flødeskumsfronten kaldte man Danmark, og der var da også gang i fløde kagerne, både store lagkager, napoleonskager og andre lækkerier, i så store mængder, at der blev anskaffet en eldreven flødepisker. Der var lov for hvor fed piskefløden, som mejerierne

producerede måtte være, så der kunne laves så meget smør som muligt, man kunne jo ikke få margarine. Industrien havde da også opfundet forskellige erstatnings hjælpemidler, og de gamle husmødre kan nok huske "Guldråber", som man kunne købe for at afhjælpe den lave fedtprocent i piskefløden. Vi på landet havde det lidt lettere, der var mulighed for at håndskumme fløde fra transportspandene, som skulle til mejeriet, men det hævnedes sig ved lavere fedtprocent på afregningen. Der var mangel på alt også brændsel, og et år var eneste mulighed at bruge halm til at fyre ovnen i bageriet, og man havde en mand fast beskæftiget som fyrbøder. I 1946 blev der indkøbt et oliefyr til ovnen, som stod klar 26. marts 1947, da den første olieleverance på 4000 ltr. blev leveret af Esso, pris kr. 996,- ca. 25 øre for en liter - forbrug 45 liter om dagen. Man solgte 17 rundstykker for 50 øre. I 1952 blev privatboligen og butikken bygget om, der blev installeret koksfyret centralvarmeanlæg, og overetagen blev indrettet med badeværelse, soveværelse og fire værelser. I sommeren 1955 blev der igen handlet bil, denne gang en Ford Taunus varevogn, byttepris 8.200 kroner. Endelig var man fri for at skifte inventar om fra vare- til persontransport og tilbage igen, idet der omkring samme tid var blevet anskaffet en Ford Consul til privat. Bageriet har nok ikke været så ringe endda, men det var jo også en tid med fremgang og optimisme.

Indtil ca. 1960 var hovedproduktionen rugbrød 2 og 4 kg. Men efterhånden som der blev behov for større udvalg i finere brød, blev der truffet aftale med Bagermestrenes Rugbrødsfabrik i Randers, som leverede friske rugbrød tirsdag, torsdag og lørdag. Husmødrene var så småt begyndt at tage udearbejde, så efterhånden øgedes produktion af lagkagebunde, småkager og skærekager. Der kom plastposer på markedet, og en meget populær artikel, specielt på landturene, var en bakke med 6 stk. "Franske Vafler" eller 6 stk. "blandede Tørkager" i en kageæske overtrukket med en plastpose. Da det første fryseskab blev anskaffet i 1960, opfandt min svigerfar bake-off, nemlig dybfrosset rå butterdej, d.v.s. horn med marcipan eller æble, som husmoderen kunne tage op af fryseren og bage i sin egen ovn. En meget populær artikel, som vi havde glæde af alle årene, ja selv efter at vi i 2006 havde nedlagt produktionen havde vi nogle kunder, som bestilte og hentede 10 pakker med 10 stk. i hver. Ikke mindst på landturene, hvor vi normalt kom én gang om ugen, var det et godt produkt at have med. Vi havde ganske vist ikke køl i bilen, men til at begynde med havde vi lavet en trækasse foret med skumgummi og flamingo, det var før køletaskernes tid. Der var i en lang periode pålagt afgift på f.eks. sukker, som industrien var fritaget for, hvilket også gav mulighed for at konkurrere med det hjemmebagte. Der er dog et produkt hvor bageren er den førende, nemlig Wienerbrød. Dets historie går tilbage til midten af attenhundredetallet, da bagersvendene i København ville være fri for kost og logi hos mester, og i stedet for få udbetalt kostpenge, men det blev pure afvist, og alle blev fyret. Man søgte så arbejdskraft uden for landets grænser, og der kom en flok bagere herop fra Wien, de havde nogle andre traditioner end vi, nemlig at rulle smør i dejen i stedet for at ælte det i, deraf navnet wienerbrød, som så gennem tiden er blevet udviklet og forbedret, bl.a. med bedre råvarer, rulleteknik og avancerede ovne i bagerierne.

I 1962 blev rugbrødsmaskinerne udskiftet med et automatisk rullebord som Leif havde set under sit ophold på Konditorskolen "Richemont" i Schweiz. "Severondo" rullebordet, som foruden udrulning også anvendtes til opslåning af franskbrød, kostede på den tid mere end en ny bil, nemlig kr. 12.500,-. Det nye rullebord havde en arbejdsbredde på 60 cm., man havde på markedet en håndrullemaskine, som havde en bredde på 50 cm. ikke de rigtige mål for bageriplader som er 45x60

cm. Den nye maskine blev leveret af firmaet Fr. Christiansen, som havde virksomhed i Aalborg, der kom 2 stk. til landet, nemlig det til Hald og så et til et stort bageri i København. Det vakte en del opsigt blandt kollegerne, og mange var de fremvisninger og demonstrationer som blev holdt i Hald bageri i den anledning. Det blev sådan en succes, at forhandleren i 1966 inviterede Leifs forældre og os til en fin frokost i Aalborg, og min svigermor og jeg fik kr. 500,- til nye kjoler, for al den kaffe vi havde serveret.

Jeg kom til Hald i 1964, og fortsatte en tid med mit arbejde i Randers, men efterhånden satte jeg mig ind i procedurerne i bageri og butik. I efteråret 1967 kom jeg til at køre landturene. Her startede en ny epoke i mit liv, idet det er en hel speciel oplevelse, at komme ind af bagdøren i andre menneskers tilværelse. Der var ca. 400 husstande som blev besøgt i løbet af ugen. Vi kom til brugserne i Linde og Mejlbj, fordi de fik frisk brød til videre salg hver morgen, men så fortsatte ruterne i forskellige retninger. Torsdag var det en heldagstur, og der var madpakke med, som oftest blev nydt i "Østrupskoven". Vi kørte til Linde, Mejlbj, Harridslev, Vestrup, Albæk, Østrup, Støvring og Lindbjerg, men så var man også "brugt" når man kom hjem. Engang jeg talte hvor mange steder, jeg kom ind den dag, var der 104 husstande på listen. Der var ikke tid til ret megen snak alle steder, men der blev nogle stop med kaffe- og snakkepauser, og livslange venskaber opstod, vi har stadig kontakt med mennesker, som vi blev venner med i de år. Ellers gik turerne i forskellig retning, Tvede, Stouby, Moestrup og Vesthald.

I 1967 kostede rugbrød 2 kr.24 øre, franskbrød 2 kr.15 øre og snitter 45 øre. Det gik godt indtil 1975, på det tidspunkt var butiksdøden så småt begyndt. Der havde været en vision blandt bagerne gående ud på, at man ville holde lukket om søndagen, og være fri for landturerne, men Leif og jeg skulle jo overtage virksomheden engang, så vi var interesseret i en god produktion, og mente nok, at vi med tiden kunne rejse og holde fri. Den tid kom da også - 2004, da havde vi ansat et bagerægtepar, som havde afhændet deres forretning, kendte procedurerne indefra, og boede tæt ved bageriet.

I 1970 blev butikken flyttet og der blev lavet en ny - dobbelt så stor, som igen blev fordoblet i 1976. Bagermester Leth i Spentrup lukkede kl. 14,00 lørdag og holdt weekend, som andre mennesker til mandag morgen. Spentrup var begyndt at få vokseværk, landbrugsjorden var nemlig ikke for dyr til byggegrunde, og Spentrupborgerne ville ikke undvære deres rundstykker om søndagen, så vi havde meget travlt i butikken nogle år, indtil Spentrup Bageri blev solgt til Jonna og Johan Skifter Pedersen, han var uddannet konditor og mester i sit fag, men det fine bagværk sælges bedst i weekenderne, når folk har fri, og da de var nyetablerede skulle der jo penge i kassen. På denne tid var der også mange udstykninger og nybyggerier i gang i Mejlby, og det kunne mærkes på landturene, så vi kørte en runde i det nye kvarter hver dag. Efterhånden var varesortimentet betydeligt udvidet, og jeg havde foruden et stort udvalg i brød og kager, også kaffe, marmelade og mælkeprodukter med, og en stor slikskuffe som gav mig mange venner blandt børnene.

Omkring 1. november 1975 læste vi en annonce i den lokale ugeavis "Gjerlevbladet", hvor bagermester Ejnar Laursen i Harridslev meddelte, at han og hans kone Ella havde besluttet, at de ville lukke deres bageri og forretning. Det var en onsdag, og Leif sagde til mig, at han ville køre torsdagsturen, og så ville han køre omkring Harridslev Bageri, for at tale med dem. De havde haft bageriet til salg i nogen tid, men det var ikke lykkedes at få det solgt. Ovnene var ikke for god, men Leif mente, at hvis vi nu bagte for dem den uges tid en udskiftning til en ny ville vare, vi havde selv året før fået skiftet til en moderne stikovn, og i september 1975 skiftet æltekarret ud med et nyt kombineret med franskbrødsanlæg, men med en ny ovn ville bageriet i Harridslev måske være nemmere at sælge.

Ella og Laursen var gæstfrie mennesker, som vi kendte godt, og vi havde tilbragt mangan en hyggelig stund i deres selskab, både privat og i foreningsregi. De tog pænt imod Leif denne novemberdag, men beslutningen var taget, de ville lukke, men der fulgte jo nogle praktiske ting med, som de gerne ville drøfte med os. Hvad med deres kunder, hvor skulle de gå hen? Bageriet i Mellerup var lukket en tid forinden, så der blev sendt brød fra Harridslev med rutebilen til Brugsen hver morgen, ligeledes til Tvede, Støvring, Lindbjerg og Albæk. Disse leverancer ville de gerne om vi ville overtage, og så var der jo også

borgerne i Harridslev. Det var noget af en mundfuld, Leif kom direkte hjem til mig uden at sætte bilen ind, Ella havde nemlig sagt, han skulle tale med mig først, inden der blev truffet nogen aftaler. For mig var der ikke nogen tvivl, vi skulle tage de udfordringer op, som blev lagt frem for os. Der blev snakket og tilrettelagt, og Laursen tilbød, at han ville komme hver dag indtil vi var kommet i gang. Inden vi nåede frem til skæringsdagen, havde vi fået henvendelse fra yderligere fire forretninger, som havde hørt, at vi var ved at omlægge vores produktion, og ville gerne være med som forhandlere af brød fra Hald.

Vi fandt ud af, at vi ikke også kunne klare landturene, men jeg havde nogle kunder som jeg hjalp med nogle småtjenester, bl.a. havde jeg varer med til dem fra brugsen. Men ostehandler Hedensted kørte næsten samme rute som jeg, og han lovede at overtage den service. Han fik vareudvalget udvidet med brød fra bageriet, jeg tror det var en gevinst for ham, de sidste år han havde tilbage.

Dagen d. 18. november 1975 oprandt, og Laursen kom som lovet for at hjælpe os i gang. Det blev såmænd til ti gode år, ikke på fuld tid, og til sidst heller ikke hver dag, men et meget udbytterig samarbejde for alle parter. Min svigerfar var jo stadig aktiv, og Laursen var blomstret op i sådan en grad, at han gerne ville blive ved, og mangen en ung lærling har suget til sig af kundskaber fra de to erfarne fagfolk, som også havde tid til at lære fra sig, det kunne jo godt gå lidt stærkt for os andre, dog kunne det knibe når de gamle vaner dukkede op, f.eks. at veje af i lod, pund og kvint.

En anden ting var det øgede regnskab, Ella Laursen havde fortalt mig, at når man nærmede sig månedsafslutningen, var hun næsten træt på forhånd, ved tanken om de regninger, som skulle skrives. Jeg besluttede, at det ville jeg ikke være, og bestemte, at der skulle afregnes hver uge, og at det var mig der var kontordamen. Brødet var jo solgt ude i butikkerne, og jeg kunne ikke se, at vi skulle finansere med en lang kredit. Vi var nystartet, og der var bl.a. brug for en ny og større varevogn.

Vi byttede bolig med mine svigerforældre sommeren 1976, og samtidig kom vores ældste datter Vera med i samarbejdet, hun var året før

blevet gift med Vagn og boede i Gjerlev, de havde fået Jesper, og hun havde barselsorlov, men ville gerne gå lidt ned i arbejdstid, hun havde været ansat i Falbe Hansens Konfektionsfabrik, og syede modeller. Så kom der endnu engang en ny generation bag rattet, og hun havde som jeg, også sine børn med, måske ikke altid, men dog indimellem.

Vi havde fået vores første lærling Martin Hansen fra Mejlby, og en ung pige Anne Skipper fra Knejsted. Anne fik foruden kost og logi kr. 900,- de første tre måneder, med efterfølgende lønstigning, jeg husker ikke hvor meget, det var vel egentlig ikke så galt, et rundstykke kostede kr. 0,65 og et morgenbrød kr. 1,25. Anne lærte at skrive på maskine og aflastede mig noget på kontoret.

...forsættelse følger i årsskrift 2013

Degnen gav et gok

Af Peter Østergård

Christian d. 4., der var Danmarks konge fra 1588 til 1648, er mest kendt som søhelt og bygherre – og med bind for det ene øje. Men i forbindelse med 400 års jubilæet, må det være rimeligt at gøre opmærksom på den populære konges betydning for vore dages slægtsforskning, - hvor kirkebøgerne er en uundværlig kilde. Hans velkendte valgsprog: "Fromhed styrker rigerne" gjaldt naturligvis ikke blot Regensen, men først og fremmest undersåtterne. Og fromhed skulle de lære i kirken – ikke just med vold og magt, men ved at høre præstens prædiken.

Denne kunne imidlertid også dengang, ligesom på Peter Fabers tid 200 år senere netop bevirke, at denne misère søgte Christian d. 4. at afhjælpe i følgende brev med påbud til biskopperne, hvori det befales:

"Vi Christian d. 4. med Guds nåde, Danmarks, Norges, de Venders og Gothers konge.

Eftersom skikken med soven udi kirkerne er stor, er vor allernådigste agt udi hvert sogn nogle skal tilforordnes, at gå rundt om i kirkerne med lange kæppe og slå dem i hovedet, som sover, og således holde folk vågne til de flittigere at høre prædiken.

Ligeledes ville Vi nådigst, at præsterne tilholdes at holde rigtig kirkebog ved dag og datum på, hvor mange der fødes udi deres sogne, hvo der til faddere stå, og hvor mange årlingen tilsammens vies og døde.

Såfremt nogen præst heri findes forsømmelig, skal han have forbrudt hans kald.

Dermed ske Vor vilje

Skrevet på Vort slot Kjøbenhavn

d. 1. Maj 1646

Under Vort signet Christian"

I landsbykirkerne tilfaldt det prekære job ganske sikkert degnen, der i forvejen som sin embedspligt skulle ringe med kirkeklokken – og mellem anden og tredje ringning, desuden skulle lære ungdommen katekismus og naturligvis synge salmerne under gudstjenesten, og

hertil føjedes så, at han under prædiken skulle sørge for at holde folk vågne; og til gengæld undgik han selv at falde i søvn.

Fra da af begyndte kirkebogsføringen og personregistreringen, som efterhånden udbyggedes og siden 1814 har været gennemført systematisk og omhyggeligt ført i to eksemplarer, hvoraf degnen fører den ene.

De gamle kirkebøger er uvurderligt arkivmateriale for enhver, der ønsker at få indblik i "slægtens ve og våde" og udarbejde en slægts-tavle og i tilgift opleve forskerglæden og mærke årtusind tone op i gråd og sang – fra slægtens skimlede skrifter.

Due Stine Af Gerda Jensen

I årsskriftet 2011 fortalte jeg om min moster Andrea, kaldet Drea, og onkel Jens, der boede i Mejlby. I år vil jeg fortælle lidt om onkel Jens' stedmoder. Hun var født i Vestrup 30. november 1849 og blev gift med onkel Jens' far, Niels Sørensen, i Linde kirke 10. december 1885.

Viede i Linde kirke:

Enkemand og husmand Niels Sørensen af Mejlby, født 6. maj 1849 i Mejlby, 35 år gammel, viet til pigen Ane Kirstine Kristensen af Mejlby, født 20. november 1849 i Vestrup, 35 år gammel.

Ægteskabet varede kun i 6 år, så døde Niels Sørensen. I Randers Dagblad fra 10. august 1891 findes en takkeannonce, som enken havde fået indrykket, hvori flere personer takkes for hjælpsomhed under mandens sygdom.

Ane Kristine havde fået tilnavnet "Due". Jeg har fået fortalt, det var fordi hun havde tjent hos en familie med efternavnet Due, - det tilnavn blev også hæftet på onkel Jens og hans børn.

Ane Katrine havde tjent flere steder, før hun blev gift, men efter mandens død flyttede hun til Harridslev. Man kan se, at hun er kommet til Harridslev fra Linde i 1900, da var hun 51 år og logerede hos Mariane Byrgesen. På det tidspunkt var hendes stilling sygehjælper, samtidig med, at hun fik fattighjælp.

Due Stine boede flere steder i Harridslev. Det sidste sted hun boede var hos landpost Carl Jensen i Harridslev. Hun døde 9. august 1927 og blev begravet søndag 14. august kl. 13.

Takstgelse.

Jeg bringer herved min hjerteligste Tak til alle Beboerne i Mejlsby for den imod mig og min afsøde Mand udviste Godhed. Særlig takkes Hr. Pastor Jørgensen i Tvede og Gaardejer Jens Hougaard og Hustru i Mejlsby for at den opofrende Omhu og Deltagelse, de have udvist imod os. Ligeledes takkes Tvede-Blinde Sogneraad for den Godhed det har vist imod os, baade under min Mandes Svaghed og ved hans derpaa følgende Forbesjærd.

Mejlsby, den 7de August 1891.

Ane Kirstine Sørensen,
f. Kristensen.

† † †

Det bekendtgøres herved, at Enke **Ane Kirstine Sørensen** f. Kjeldsen (Due) er afgaaet ved Døden.

Begravelsen foregaar paa Harridslev Kirkegaard Søndag d. 14. ds. Kl. 1 fra Kapellet. *AUG.*

Harridslev, den 10. Juli 1927.
Sogneraadet.

Due Stine ved rokken

Formandens beretning

v. Henning Rasmussen

Når jeg nu står her som formand og for første gang skal aflægge beretning, er det efter et meget lærerigt og spændende år for mig. Som ny formand, har der været mange nye ting at sætte sig ind i og der kommer hele tiden noget nyt at tage stilling til, så man bliver vist aldrig udlært. Desuden føler jeg også det har været sin sag at efterfølge en formand, der har været her i årevis og nærmest kender alle krogene og arbejdsgangene på arkivet. Jeg har dog haft stor støtte fra den øvrige bestyrelse og frivillige medarbejdere på arkivet, mange har været med i årevis, og ved derfor også en del om arkivdrift.

Hvordan er det så gået, og hvad er der sket i årets løb?

Jeg har forsøgt at inddrage bestyrelsen og frivillige mest muligt – her ligger en stor viden, herunder er vi også i gang med oplæring af flere personer til forskellige opgaver, så afhængighed af enkeltpersoner mindskes, det går ganske godt, men skulle gerne blive endnu bedre. Ud over dette, en fortsættelse af det gode arbejde der allerede var i gang, registrering m.v. i Arkibas. Vi kører i øjeblikket Arkibas 4. Der er en ny udgave på vej, Arkibas 5 og senere, måske slutningen af 2013 Arkibas.dk der vil gøre det muligt for alle med internetadgang at logge på Arkibas. Det er i høj grad et spørgsmål om penge, og der søges om midler fra Kulturministeriet.

Først på året foretog vi en revision af vore priser og ydelser – lidt op, og nedjustering hist og her, (et udvalg var nedsat). En lille ændring af vore åbningstider har vi også foretaget, - håber ikke det har ført til ulemper for nogen.

Flere fra arkivet har været på kurser og møder i årets løb. Jeg har som ny formand følt det nødvendigt at deltage, og derfor været af sted en del gange i årets løb. Nødvendige kurser vil selvfølgelig fortsætte, men vil nok blive lidt færre fra næste år.

Vi havde pænt mange gæster på arkivet først på året, mens det har været småt med besøg hen over sommeren, dette er vel ret normalt, men vi håber da, der igen vil komme mange gæster på arkivet.

Nørhald Egn-Arkiv er involveret i et projekt om Naturpark Randers Fjord, hvor også andre arkiver med tilknytning til Randers Fjord og Randers Kommune deltager, for at finde "den gode historie".

Arkivet deltog d. 31/1 i et af arbejdsgruppens møder på Laksetorvet i Randers. Tre personer deltog her fra arkivet.

Senere, d. 13 marts var et par af medlemmerne fra arbejdsgruppen på besøg her på arkivet, for at få kendskab til, hvad vi kunne bidrage med til fortællingen om området.

Her på arkivet er det primært Lillian Hedegård Jensen der står for indsamling af emner. Hun har jo en stor paratviden om området.

I årets løb har vi foretaget tiltrængte investeringer, en ny stationær pc, en ny bærbar pc samt en ny fladskærm. Vi påregner løbende i årene fremover at fortsætte med investeringer i nyt udstyr i den udstrækning økonomien rækker til det. Vi har stadigvæk en del ældre udstyr, som ikke længere er tidssvarende og derfor må påregnes at gå ned på et eller andet tidspunkt.

Der foregår forhandlinger med Copydan om en forsikringsordning, aftalelicensordning, der vil betyde, at arkivet for et mindre beløb, formentlig via vores medlemskab af SLA, vil være forsikret mod evt. retssager vedr. ophavsretslige spørgsmål om publicering af billeder på internettet. Disse forhandlinger startede sidste efterår og er endnu ikke afsluttet, men seneste nyt er, at der måske i efteråret kommer en afklaring af, om der økonomisk kan findes en løsning som tilfredsstillende parterne.

En fornuftig aftale vil formentlig være en god ting, ikke mindst for de små arkiver som os, da vi så ikke behøver at bruge kræfter på, om et billede må publiceres eller ikke, ikke mindst når Arkibas.dk går i luften.

Til slut en tak til bestyrelsen og de frivillige medarbejdere, for det store arbejde de har lagt på arkivet, og også en tak for modtagelsen jeg som ny formand/arkivleder har fået. Også tak til alle der slutter op om Arkivet ved deres medlemskab og det vigtige arbejde der gøres. Det er mit håb det fortsætter og husk, man må gerne reklamere for arkivet så vi forhåbentlig får mange nye medlemmer.

Regnskab 1/10-2011 - 30/09-2012

	indtægter	udgifter
kontant	307,00	
bank indestående	14.513,24	
saldo 01-10-09	14.820,24	
kontingent & restance	14.438,00	
gaver	662,79	
salg af foto-kopier og bøger	801,50	
Tilskud fra kommunen & renter	19.265,94	
indsat/hævet	700,00	700,00
Matrialer		11.502,00
kontorartikler		1.785,51
Abonnementer & SLA		2.123,00
Kursusudgifter		5.732,00
Årskriftet		9.637,50
Diverse (juleafslutning - Udflugt - kaffe/the)		6.842,01
	50.688,47	38.322,02
kontant	739,00	
bank indestående	11.627,45	
saldo 30-09-11		
	50.688,47	12.366,45
		50.688,47

Regnskabet er revideret d. 11 okt. 2012

af:

Bent Olesen *Trine Skyd*